

KÖVETELMÉNYEK
az Alkotmányjog c. tantárgyból
személyügyi, munkaügyi és szociális igazgatási alapszakos
nappali tagozatos hallgatók számára
tárgykód: AJALK140MBAN1
2026/2027. tanév I. félév

Tárgyfelelős: Hallók Tamás egyetemi docens
Tárgyfelelős tanszék: Alkotmányjogi Tanszék
Tantárgy oktatója: Hallók Tamás egyetemi docens
Előtanulmányi kötelezettség: –
Egyidejű felvétel: –
Szemeszter: 1
Heti óraszám: 2
Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 4 kr.

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: T1, T2, T5

képesség: K2, K4

attitűd: A2, A4, A5, A6

autonómia és felelősség: F4, F7, F8, F10

1. A tantárgy feladata és célja

Az alkotmányjog oktatásának célja, hogy a hallgatók megismerjék az állami hatalomgyakorlás és a magyar államszervezet működésének elméleti és jogszabályai alapjait és az alapjogok rendszerét, különösen a szakmájuk során gyakran alkalmazandó gazdasági, szociális, kulturális jogokat.

2. A tantárgy tematikus leírása

1. Az alkotmány és az alkotmányjog alapfogalmai. A hatalommegosztás.
2. A jogforrási rendszer.
3. Az Országgyűlés funkciói, szervezete. A képviselők jogállása.
4. A köztársasági elnök jogállása, megbízatása és hatáskörei.
5. A Kormány alkotmányos helyzete. A Kormány létrejötte és megszűnése.
6. Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.
7. Az alkotmányvédelem. Az alkotmánybírák jogállása. Az Alkotmánybíróság hatáskörei
8. Az alapvető jogok biztosa.
9. Az alkotmányos alapjogok rendszere.
10. Az alapjogok korlátozása.
11. Az egyenlőség, az egyenlő bánásmód és a diszkrimináció tilalma.
12. A gazdasági, szociális, kulturális jogok alapjai. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának joga. A pihenéshez való jog.
13. A szakszervezeti szervezkedés és a sztrájkjog.
14. A szociális jogok jellemzői. Az egészséghez való jog. A szociális biztonsághoz való jog.

3. A félév elfogadásának feltételei

A vizsgára bocsátás feltétele az aláírás. Az értékelés öt fokozatú.

Előadások

Okt. h.	Időpont	Oktató	Téma
1.	IX. 7.		Tanévnyitó/ A követelmények ismertetése
2.	IX. 14.	Hallók Tamás	Az alkotmány és az alkotmányjog alapfogalmai. A hatalommegosztás.
3.	IX. 21.	Hallók Tamás	A jogforrási rendszer.
4.	IX. 28.	Hallók Tamás	Az Országgyűlés funkciói, szervezete és működése. Az országgyűlési képviselők jogállása
5.	X. 5.	Hallók Tamás	A köztársasági elnök jogállása, megbízatása és hatáskörei.
6.	X. 12.	Hallók Tamás	A Kormány feladata, létrejötte és megszűnése. Az ügyvivő kormány. A kormányzati felelősség.
7.	X. 19.	Hallók Tamás	Zárthelyi dolgozat. Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.
8.	X. 26.		Szünet
9.	XI. 2.	Hallók Tamás	Az alkotmányvédelem. Az alkotmánybírak jogállása. Az Alkotmánybíróság szervezete és hatáskörei
10.	XI. 9.	Hallók Tamás	Az alapvető jogok biztosa. Az alkotmányos alapjogok fogalma, rendszere.
11.	XI. 16.	Hallók Tamás	Az alapjogok korlátozása. Az egyenlőség, az egyenlő bánásmód és a diszkrimináció tilalma.
12.	XI. 23.	Hallók Tamás	A gazdasági, szociális, kulturális jogok alapjai. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának joga. A pihenéshez való jog. A szakszervezeti szervezkedés és a sztrájkjog.
13.	XI. 30.	Hallók Tamás	Zárthelyi dolgozat. A szociális jogok jellemzői. Az egészséghez való jog. A szociális biztonsághoz való jog.
14.	XII. 7.	Hallók Tamás	A félév lezárása.

Az előadások időpontja és helye: hétfő 9–11 óra, A/1. 311. tt.

4. Számonkérés követelményei

Kollokvium. A számonkérés az írott tananyagon és a kötelező jogszabályok ismeretén kívül kiterjed az előadáson elhangzottakra.

Vizsgakérdések

1. Az alkotmány fogalma és jellemzői, az alkotmányok típusai.
2. Az alkotmányjog fogalma és jellemzői. Az alkotmányosság fogalma és kritériumai.
3. A hatalommegosztás elmélete (Locke, Montesquieu, Constant, Bibó).
4. A jogforrás fogalma. A jogforrási hierarchia rendező elvei. Jogszabályok érvényessége és hatálya.
5. A hatályos magyar jogforrási rendszer. A jogszabályok. A közjogi szervezetszabályozó eszközök. A nemzetközi jogi normák és az EU jogforrásai.
6. Szokásjogi jogalkotás, bírói alkotás jog. A jogszabályok kihirdetése és közzététele, nyilvántartása és jelölése.
7. Az Országgyűlés funkciói és hatásköre. Az Országgyűlés megalakulása, megbízatási ideje, működése (ülésszakok, határozatképesség, szavazás).
8. Az Országgyűlés saját tisztségviselői és szervezete (plénium, képviselőcsoportok, bizottságok). Az országgyűlési képviselők jogállása, mentelmi joga.
9. A köztársasági elnök jogállása: megválasztása, a megbízatás megszűnése. A köztársasági elnök hatáskörei.
10. A kormányzás fogalma. A Kormány alkotmányos helyzete, létrejötte, megszűnése.
11. A Kormány hatáskörei. A kormányzati felelősség: a bizalmi kérdés és a konstruktív bizalmatlansági indítvány.
12. Az igazságszolgáltatás fogalma. A bírósági szervezet. Az ügyészség alkotmányos helyzete. Az ügyészi szervezet. Az ügyészség feladatai.
13. Az alkotmánybírak jogállása.
14. Az Alkotmánybíróság hatáskörei és eljárása.
15. Az alapvető jogok biztosa (a tisztség betöltése, hatásköre és eljárása).
16. Az alkotmányos alapjogok rendszere: fogalma, csoportosítása, alanyai, védelmük. Az alapjogok korlátozhatósága.

17. Az egyenlőség fogalmai, az egyenlő bánásmód és a diszkrimináció tilalma.
18. A gazdasági, szociális, kulturális jogok alapvető jellemzői. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának joga. A pihenéshez való jog.
19. A szakszervezeti szervezkedés és a sztrájkjog.
20. A szociális jogok jellemzői. Az egészséghez való jog.
21. A szociális biztonsághoz való jog. A lakhatáshoz való jog.

Vizsgakérdések kreditbeszámításos hallgatóknak (korábbi JFSZ tanulmányok alapján):

4. A jogforrás fogalma. A jogforrási hierarchia rendező elvei. Jogszabályok érvényessége és hatálya.
5. A hatályos magyar jogforrási rendszer. A jogszabályok. A közjogi szervezetszabályozó eszközök. A nemzetközi jogi normák és az EU jogforrásai.
6. Szokásjogi jogalkotás, bírói jogalkotás. A jogszabályok kihirdetése és közzététele, nyilvántartása és jelölése.
8. Az Országgyűlés saját tisztségviselői és szervezete (plénum, képviselőcsoportok, bizottságok). Az országgyűlési képviselők jogállása, mentelmi joga.
14. Az Alkotmánybíróság hatásköre és eljárása.
16. Az alkotmányos alapjogok rendszere: fogalma, csoportosítása, alanyai, védelmük. Az alapjogok korlátozhatósága.
17. Az egyenlőség fogalmai, az egyenlő bánásmód és a diszkrimináció tilalma.
18. A gazdasági, szociális, kulturális jogok alapvető jellemzői. A munka és a foglalkozás szabad megválasztásának joga. A pihenéshez való jog.
19. A szakszervezeti szervezkedés és a sztrájkjog.
20. A szociális jogok jellemzői. Az egészséghez való jog.
21. A szociális biztonsághoz való jog. A lakhatáshoz való jog.

5. Kötelező tananyag

- *Alkotmányjog a személyügyi, munkaügyi és szociális igazgatási szakos hallgatóknak.* Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 2025. Itt található: https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/34148/Alkotmanyjog_egyben_javitott.pdf
- Az előadásokon elhangzottak.

6. Ajánlott irodalom

- Bragyova András: *Az új alkotmány egy koncepciója.* Budapest, KJK-MTA ÁJI. 1994.
- Gárdos-Orosz Fruzsina – Zakariás Kinga (szerk.): *Az Alkotmánybírósági gyakorlat – Az Alkotmánybíróság 100. elvi jelentőségű határozata 1990–2020.* Társadalomtudományi Kutatóközpont – HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, Bp., 2022.
- Sári János: *A hatalommegosztás.* Budapest, Osiris Kiadó, 1995.
- Alkotmánytan I.* Szerkesztette: Kukorelli István, Budapest, Osiris Kiadó, 2007.
- Bragyova András: *Az alkotmánybíráskodás elmélete.* Budapest, KJK-MTA Állam- és Jogtudományi Intézet. 1994.
- Wade – Bradley – Bates – Himsforth: *Constitutional and Administrative Law.* Longman, London, New York, 1986.
- The Basic Law of Hungary: A First Commentary.* (szerk.: Schanda Balázs – Varga Zs. András – Csink Lóránt) Dublin, Clarus Press, 2012.

Egyéb tudnivalók:

A kötelező jogszabályok:

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) hatályos szövege

Zárthelyi dolgozat, megajánlott jegy: A félév során két zárthelyi dolgozat írására kerül sor. Az első zárthelyi dolgozat anyaga az azt megelőző előadások anyaga. Az a hallgató, aki a zárthelyi dolgozatokat összességében jeles, jó, közepes vagy elégséges eredménnyel írja meg, mentesülhet a vizsga alól.

Felmentési kérelmek elbírálása: Alkotmányjogból csak az a nappali tagozatos hallgató kaphat felmentést, aki korábban karunkon teljesítette a tantárgyi követelményeket. Aki más felsőoktatási intézményben tanult alkotmányjogot, akkor kaphat felmentést, ha a tanmenet legalább 75% egyezést mutat a jelen félév tanmenetével. Ehhez kérelmet kell benyújtani, amelyhez csatolni kell az index másolatát, illetve egyéb szükséges dokumentumokat (pl. tanmenet).

Adminisztratív ügyek intézése az A/6 222-es szobában történik, ügyintéző: Losonczi Laura Anna

Miskolc, 2026. augusztus

Alkotmányjogi Tanszék